

Átök í árdaga verkalyðs-hreyfingar

Sigurður Pétursson sagnfræðingur heldur svonefndan Dagsbrúnarfyrirlestur í Reykjavík-urakademíunni í hádeginu í dag. Fyrirlesturinn mun fjalla um þá umbyltingu viðhorfa og aðstæðna sem fylgdu

SIGURÐUR PÉTURSSON

í kjölfar nýrra þjóðfélagsaðstæðna um aldamótin 1900. Fyrr á þessu ári kom út fyrsta bindi sögu verkalyðshreyfingarinnar á Vestfjörðum eftir Sigurð. Bókin nefnist Vindur í seglum og nær til tímabilsins 1890-1930. Hún segir frá þeim breytingum sem áttu sér stað í atvinnuháttum, búsetu og félagsmálum á Vestfjörðum í kjölfar nýrra verslunarháttá, þéttbýlismyndunar og skútu-útgerðar. Þá voru verkalyðsfélög stofnuð til að bæta kjör vinnandi fólks, en mættu sterkri andstöðu atvinnurekenda. Fyrirlesturinn hefst klukkan 12.05 og fer fram í húsnæði Reykjavík-urakademíunnar, Hringbraut 121.

Bjartar innsetningar Bjargar og Óskar

Myndlist ★★★

Tígrisdýrasmjör/Flugdrekar

Ósk Vilhjálmssdóttir/Björk Viggósdóttir.

Listasafn Reykjavíkur, Hafnarhúsið

Tígrisdýrasmjör nefnir Ósk Vilhjálmssdóttir sýningu sína í stóra súlnasalnum á jarðhæð Listasafns Reykjavíkur, Hafnarhúsi. Titillinn er fenginn úr sögunni af Litla svarta Sambó, þar sem tígrisdýr elta Sambó litla í svo miklu offorsi að á endanum bráðna þau niður í smjör.

Strekkur dúkur í formi skipsbotns, upplýstur innan frá, er í lofti salarins. Í gluggum sem vísa að götunni birtist nú myndband af Reykjavík séd frá sjónum, en myndin er tekin á siglingu. Umhverfis skipsbotninn hverfist hljóðmynd af hlaupara, andardráttur og fótatak. Út frá titli sýningarinnar má lesa samspil þessara þátta sem ádeila á samfélag sem hefur gleymt sér, gleymdi sér í glötuðu kapphlaupi fyrir hrun, það er spurning hvort við höfum nokkurn tímann hætt að hlaupa.

Það er viss fegurð í þessari innsetningu, birtan frá skipsbotninum, kvikmyndin á gluggunum, taktfastur andardrátturinn og fótatakið. Þættirnir bæði vinna saman og ekki, það er eitthvað örökrétt við að vera eins og á sjávarbotni með skipið yfir sér, en líka á yfirborðinu að horfa út yfir vatnið, loks bætist hlauparinn við. Engu að síður vel

unnin og aðgengileg innsetning sem skilur eftir sterka mynd í huganum, fallega þrátt fyrir undirliggjandi og þyngri boðskap.

Í D-sal á efri hæð sýnir Björk Viggósdóttir innsetninguna Flugdrekar. Tvö myndbönd birtast á vegg líkt og málverk og í salnum biða flugdrekar þess að komast út, upp.

Flugdrekar er fallett verk með margræðum undirtónum. Svifandi drekarnir í rýminu verða líkt og uppleyst málverk, frelsuð af striganum. Myndböndin byggja á gegnsæi og léttleika en myndefnið, bardagaþróttir, felur í sér kraft og þunga sem gefur verkinu nauðsynlega þyngd. Björk vinnur hér sérstaklega með myndræna þætti, form, liti, efniskennnd, hreyfingu og tónlist og spinnur þá alla saman í eina heild. Þau hughrif sem sýning hennar skapar eru tilfinningalegs eðlis, en sýning Óskar vinnur jafnt með undirliggjandi og samfélagslegan boðskap sem og þætti á borð við form, hljóð og mynd. Það má velta því fyrir sér hvort þarna komi fram ákveðinn kynslóðamunur, þar sem heimur hugmyndalista hefur á löngum tíma og smátt og smátt vikið fyrir áherslum á hið skynræna og tilfinningarnar. **Ragna Sigurðardóttir**

Niðurstaða: Unnið er markvisst með liti, form, hljóð og mynd. Niðurstöðurnar eru ólíkar en eiga sér engu að síður ákveðna snertifleti. Ósk og Björk hafa unnið tvær fallegar innsetningar sem lýsa upp skammdegismyrkrið.

FALLEG VERK Upplýstur skipsbotn Óskar Vilhjálmssdóttur og flugdrekar Björku Viggósdóttur.

Vesturport

AXLAR-BJÖRN

Nýtt verk úr smiðju Vesturports frumsýnt í janúar
Tryggðu þér miða strax!

Miðasala | 568 8000 | borgarleikhus.is

Myndir/Bækur ★★★

Leitin að stórlaxinum

Ásmundur Helgason og Gunnar Helgason

Undir heillastjörnu veiðigyðjunnar

Tviburarnir Ásmundur og Gunnar Helgasynir eru aftur mættir til leiks með mynd um laxveiði og nú fylgir bók að auki.

Í fyrra sendu þær bræður frá sér disk með sjónvarpsþáttaröðinni Með öngulinn í rassinum. Í henni flökkuðu þeir á milli veiðisvæða í keppni um hvor fengi mestu sumarveiðina. Að þessu sinni einkennir meira bróðerni yfirreið Ásmundar og Gunnars. Markmiðið er að hvor um sig fái sinn stærsta fisk fram að því og síðan að fá lax sem vegur tuttugu pund eða meira.

Sumarið var bræðrunum afar gjöfult og það endurspeglast í ríkulegri skemmtun í Leitinni að stórlaxinum. Myndatakan er oft og tíðum afbragð þó að stundum hafi þurft að reiða sig alfarið á GoPro-smávélarnar sem ávallt voru við höndina og björguðu frábærum augnablikum í hús. Söngur Karlakórs Kjalnesinga ljær myndinni síðan huggulegan og þjóðlegan blæ. (Sfendurtekið Guttavisustef var þó reyndar farið að hljóma í mín eyru dálítið eins og íslensku gestirnir sem héldu vöku fyrir alríkislögglumanninum Dale Cooper á hótlinu í Tvídröngum – ef einhver skyldi vera að horfa á Twin Peaks sem nú er verið að endursýna).

Breiðdalsá, Laxá í Aðaldal, Hofsa og Jökulsvæðið er sótt heim. Eins og vera ber er aðaláherslan á það sem fer fram við árbakkann. Inn á milli er rætt við reynda kappu um leyndardóma laxveiðinnar og álitamál á borð við veiða/sleppa fyrirkomulagið.

Af aukafni sem fylgir með á diskunum ber hæst rennsli í gegn um alla myndina þar sem Ási og Gunni spjalla um það sem fyrir augu ber og velta fyrir sér ýmsum spurningum.

Leitinni að stórlaxinum fylgir samnefnd bók. Þar skrifar Ásmundur um gerð myndarinnar og þeir bræður og átta aðrir veiðimenn segja frá upphaldsflugunum sínum. Hvað gæði varðar stendur bókin myndinni nokkuð að baki. Til dæmis eru mistök í prófarkalestri til lýta á riti sem hefur á sér vandað yfirbragð.

Garðar Örn Úlfarsson

Niðurstaða: Leitinn að stórlaxinum er innihaldsrík, skemmtileg og vel heppnuð veiðimynd.

